

Samfundsfag

Kilde 1: Husk på Srebrenica

Kilden er en artikel fra *Politiken* den 29. august, 2004, 3. sektion, side 14. I denne artikel beskriver journalisten Henrik Kaufholz, hvordan Srebrenica – den lille bosniske by hvor bosnisk serbiske styrker i 1995 dræbte omkring 8000 mænd – ser ud ni år efter folkedrabet. Han tegner et dystert billede, benævner vanskeligheder i genopbygningen og advarer det internationale samfund om ikke at lade Srebrenica i stikken endnu en gang.

Det er kun ni år siden, at den værste massakre i efterkrigstidens Europa fandt sted i Bosnien. Men så langt rækker omverdens hukommelse desværre ikke.

Don't forget Srebrenica, lyder en graffiti i Sarajevo. Den fylder en hel gavl, og alle der tager sporvognen til basaren i den bosniske hovedstad har den fineste udsigt til det makabre kunstværk. Glem ikke Srebrenica. Især ikke når der lægges budgetter, kunne man passende tilføje. Det er ni år og nogle uger siden, serbiske styrker indtog Srebrenica, sendte den hollandske FN-styrke, der ikke havde løftet en finger, væk, og myrdede 6 - 7.000 bosniske mænd og store drenge. Ubestrideligt den værste forbrydelse under alle de jugoslaviske arvefølgekrige. Nå, og hvordan ser der så ud i Srebrenica i dag? Deprimerende, næsten håbløst. Fra byens centrale plads er der udsigt til et stormagasin, der står som general Ratko Mladic og hans kanoner efterlod det. Til en lige så ødelagt filial af den jugoslaviske kæmpekonglomerat Energoinvest. Til huse der befinder sig i forskellige stadier af genopbygning, men alle har skudhuller. Går man rundt i gaderne, bliver det ikke meget bedre. Srebrenica er en spøgelsesby med gabende huller, hvor der engang var vinduer, tomme lofter, hvor der vokser træer, og biler, der lyder og lugter som om de var på vej til skrotning.

Kigger man på de tal, FN's udviklingsorganisation, UNDP, har samlet, er der heller ingen opmuntring af hente. Før krigen i Bosnien boede der cirka 86.000 i den region, der udgøres af kommunerne Srebrenica, Milici og Bratunac. Nu er det cirka halvdelen.

Det skønnes, at den økonomiske aktivitet i regionen er 25 pct. af, hvad den var før krigen.

Arbejdsløsheden er 60 procent. Vi lader det lige stå lidt: Tres procent!

Eneste lyspunkt i Srebrenica er russiske investeringer i den lokale mine. Omkring 200 nye arbejdspladser ventes her.

General Mladics etniske udrensning lykkedes. Andelen af bosniske muslimer, bosniakker som de foretrakker at blive kaldt, er faldet dramatisk fra 66 til formodentlig ti procent.

Tilbageflytningen, der kom sent i gang, er atter ved at gå i stå. Der er ganske vist ingen etnisk motiverede overgreb længere, men hvem skulle have lyst til at flytte til en ruinby med massearbejdsløshed, endda langt oppe i bjergene?

Jo, en del kvinder er flyttet tilbage. Der har ganske vist ikke været nogen egentlig folketælling.

Alligevel skønner UNDP og de lokale myndigheder, at 42 procent af husstandene har kvindeligt overhoved. Vel at mærke i et område hvor manden traditionelt er forsørgeren.

Jeg boede selv hos en af de otte familier, der med hjælp fra UNDP har fået sat et værelse i stand til udlejning: Bedstemor, mor og teenagerdatter.

Pyh, tænker De, og ånder lettet op: FN hjælper altså.

Og så er vi tilbage ved budgetterne. UNDP er om kort tid den eneste internationale hjælpeorganisation tilbage i regionen. FN-folkene har en hel vifte af programmer, der bl.a. skal sætte gang i små og mellemstore virksomheder - især virksomheder ejet af kvinder. Det kan være kyllingeproduktion, kartning af uld, bær dyrkning, udlejning af værelser til turister (sic!) og hjemmeproduktion af fåreost. Altså ikke nødhjælp, men støtte til at klare sig selv.

Alle programmerne, der også sætter veje i stand, lægger elkabler, moderniserer drikkevandsforsyningen og den kommunale forvaltning, står tilsammen i 12,275 mio. dollar for tre år. Altså beskedne 4,1 mio. per år.

UNDP har kun fået tilsagn om halvdelen. Der mangler stadig 6,34 mio. dollar - cirka 38 mio. kr.

Tallet sættes i endnu mørkere relief, når man ved, at mulige donorer nærmest var ved at falde over hinanden, da UNDP på en konference i New York i oktober 2002 præsenterede sit Srebrenica-program.

For de fleste mulige donorer var de smukke ord gratis. Danmark gav et lille beløb på cirka 600.000 kr.

UNDP hørte aldrig fra de fleste af de øvrige.

Kære Per Stig Møller, Bertel Haarder og Anders Fogh Rasmussen: Glem ikke Srebrenica. Heller ikke når I lægger budgetter.

Folkedrabets for ni år siden var en skændsel for det internationale samfund. Det ville være en ny skændsel ikke at give de overlevende en chance for at genopbygge deres tilværelse.